

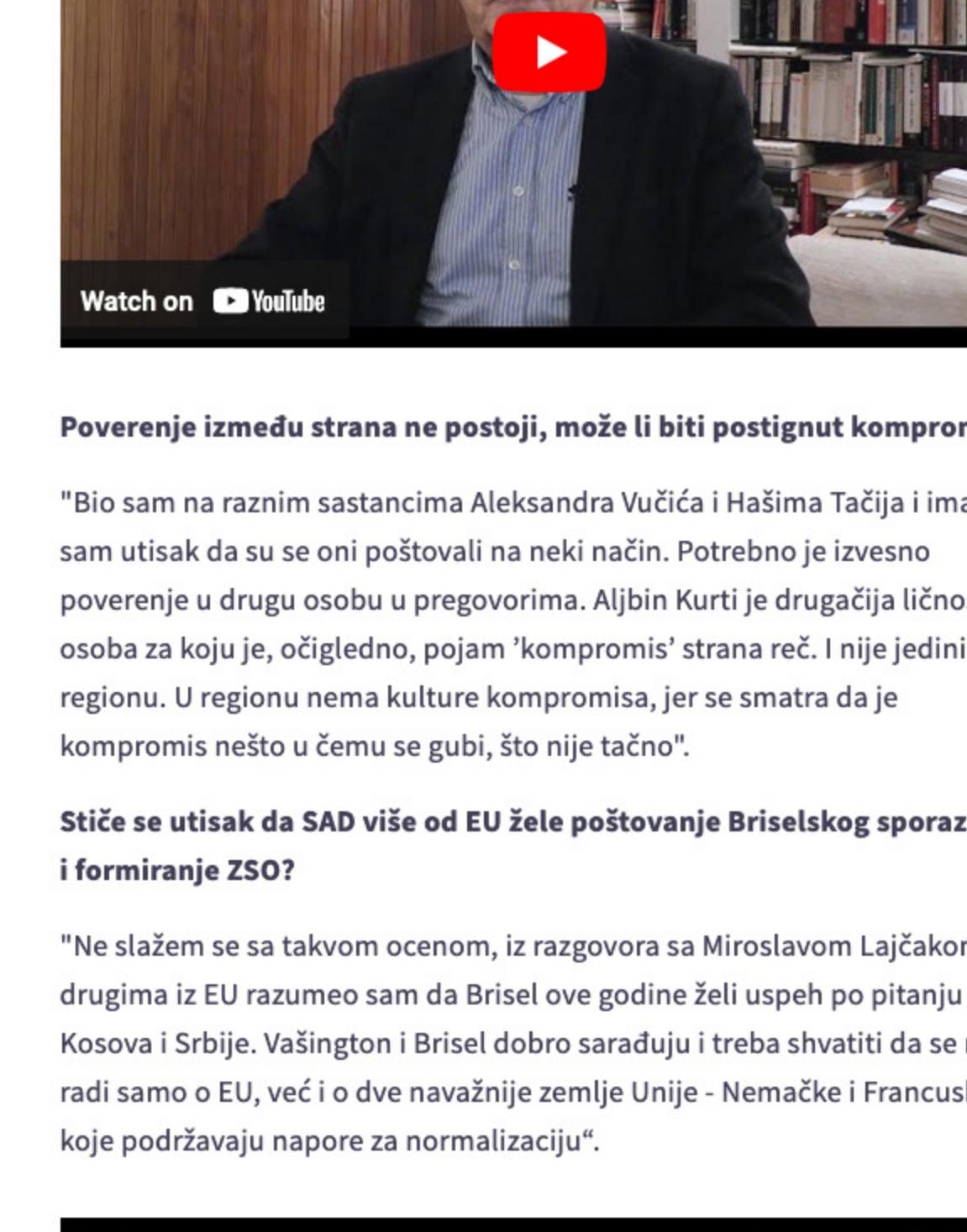
INTERVJU

29. januar 2023. • 09:31 / Izvor: Kosovo Online

Petrić: Nema ultimatuma, ali Srbija treba da odluči da li i dalje želi zapadne investicije

F Evropska unija želi uspeh po pitanju normalizacije odnosa Kosova i Srbije već ove godine, a to što francusko-nemački predlog ni na Kosovu ni u Srbiji nisu prihvatišta sa oduševljenjem, znači da on možda i nije tako loš, rekao je u intervjuu za Kosovo onlajn iskusni austrijski diplomata Wolfgang Petrić.

Petrić ističe da će, ukoliko predlog bude prihvaten, na putu ka njegovom ispunjenju biti teških etapa i za Beograd i za Prištinu.

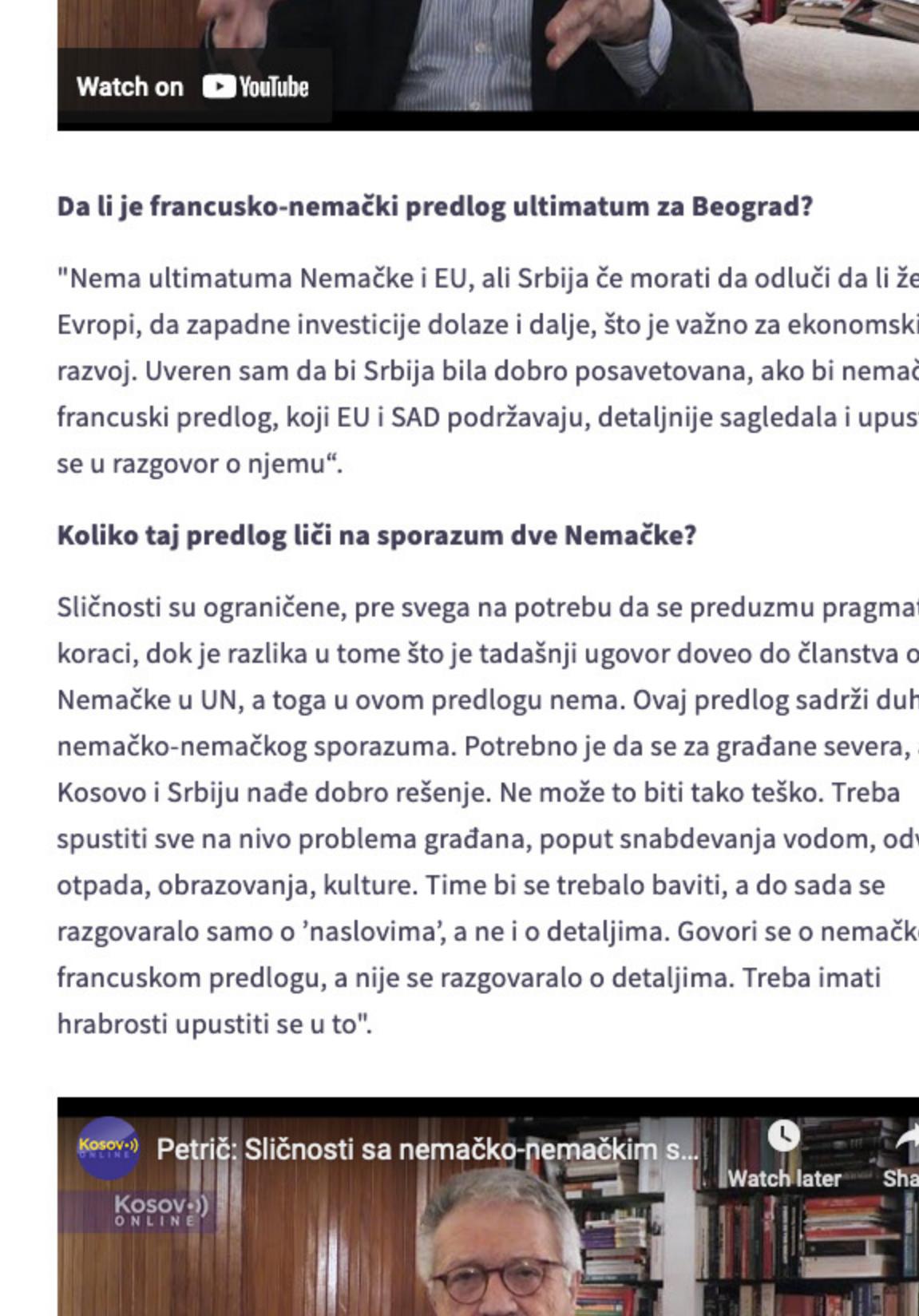

Šta su po vama osnovni uslovi da bi francusko-nemački predlog bio prihvacen?

"Najvažniji primer je, da na jednoj strani, Beograd želi da Priština konačno započne sa primenom dogovora o ZSO. Ta zajedica, ili kako god je neko zvao, mora biti ispostavljena, korak po korak. Na drugoj strani, Priština želi da uđe u pravcu priznajana, a to neće biti moguće odmah. Važno je da u Beogradu shvate da je bitno da se za Srbe na Kosovu poboljšaju uslovi života. To bi takav sporazum doneo i do klijučno".

Da li bi to bila neka vrsta konačnog dogovora?

"To je važan korak ka normalizaciji, ali još uvek ne znači postizanje konačnog dogovora. To je predlog, a to znači da postoji konkretna ideja kako da se izade iz situacije koja preduzima traje, u kojoj nema napretka, jer dijalog poslednjih godina i po ili dve godine sluzi samo da gasi požare, ali ne uspeva da doveđe do normalizacije odnosa. Francusko-nemački predlog ne definije konačno rešenje, već je važan medukorak na putu ka normalizaciji odnosa Beograda i Prištine. Nema formalnog diplomatskog priznanja, ali prema uzoru nemacko-nemacke saradnji, treba na pragmatičan način preduzeti važne korake u međusobnoj normalizaciji odnosa".

Poverenje između strana ne postoji, može li biti postignut kompromis?

"Bio sam na raznim sastancima Aleksandra Vučića i Hašima Tačija i imao sam utisak da su se oni poštivali na neki način. Potrebljeno je izvesno površenje u drugu osobu u pregovorima. Aljin Kurti je predragač ličnosti, osoba na koju je, očigledno, pojam 'kompromis' strana reči. I nije jedini u regionu. U regionu nema kulture kompromisa, jer se smatra da je kompromis nešto u čemu se gubi, što nije tačno".

Stiće se utisak da SAD više od EU žele poštovanje Briselskog sporazuma i formiranje ZSO?

"Ne slžem se sa takvom ocenom, iz razgovora sa Miroslavom Lajčakom i drugima iz EU razumeo sam da Brisel ove godine želi uspeh po pitanju Kosova i Srbije. Washington i Brisel dobro saraduju i treba shvatiti da se radi samo o EU, već i o dve navažnije zemlje Unije - Nemačke i Francuske - koje podržavaju napore za normalizaciju".

Koliko je rat u Ukrajini uticao da se EU aktivnije uključi u dijalog Beograda i Prištine?

"Nema dilema da je razlog zbog kog su Berlin i Pariz postali posebno aktiveni, rat u Ukrajini, odnosno strepnja da se te nesigurnosti mogu prelititi na Balkan, region koji je tradicionalno u teškoj situaciji, sa ruskim uticajem. To je situacija u kojoj moramo da sredimo probleme u svom dvoristu, da se onda punom snagom posvetimo pravom problemu, Ukrajini i Rusiji".

Kako komentariše česte Kurijete optužbe na račun Aleksandra Vučića da je produžena ruka Vladimira Putina?

"Politika Srbije, unutrašnja i spoljna, a i prema Kosovu, oslanja se na dva stuba koja su značajno pod uticajem Rusije. Prvi je energija, isporuke ruskog gasa Srbiji po povoljnijem cenu, što je za gradaće privredne, pa i investitore veoma važno. Drugo, Rusija je garant da neće doći do priznanja Kosova, osim kada Beograd bude na pristao. Veto Rusije podupire i srpsku politiku prema Kosovu. Zato je sada teško od Beograda tražiti da se potpuno i frontalno okrene protiv Moske. Uz to, potpuno okretanje od Rusije, da Beograd bi znalo da se odrice važnog stuba Rusije u UN. To je šakaljivo pitanje i to treba razumeti. Uostalom, mislim da je Srbija u mnogim oblastima već jasno signalizirala na kojoj je strani u ovom ratu".

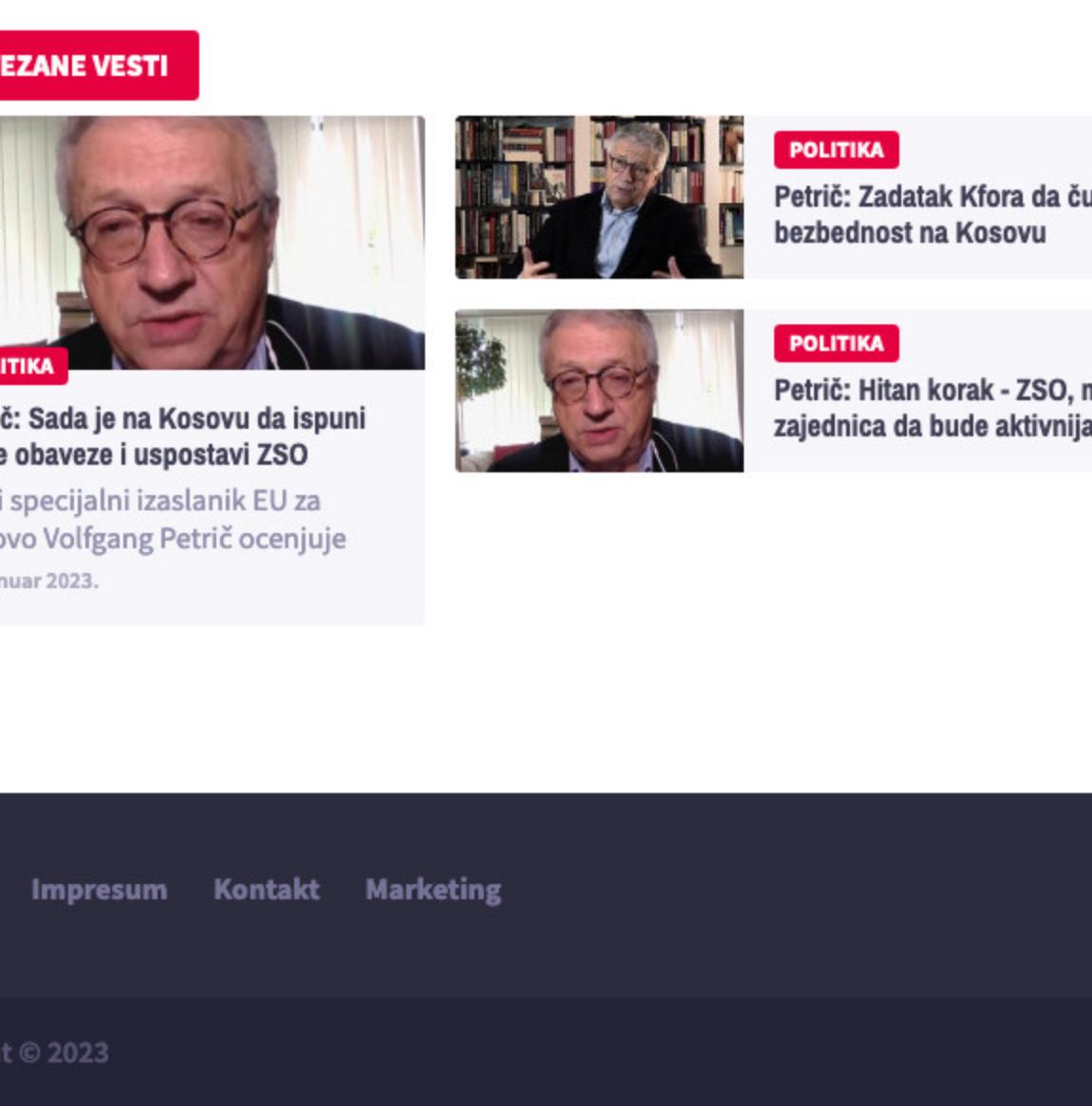

Da li je francusko-nemački predlog ultimatum za Beograd?

"Nema ultimatuma Nemačke i EU, ali Srbija će morati da odluči da li želi ka Evropi, da zapadne investicije dolaze i dalje, što je važno za ekonomski razvoj. Uveren sam da bi Srbija bila dobro posavetovana, ako bi nemačko-francuski predlog, koji EU i SAD pozavljaju, detaljnije sagledala i upustila se u razgovor o njemu".

Koliko taj predlog liči na sporazum duž Nemačke?

"Sličnosti su u tome što se svega na potrebu da se preduzmu pragmatični skoci, dok je razlika u tome što je preduziman ugovor doveo do članstva obe Nemačke u UN, a toga u ovom predlogu nema. Ovaj predlog sadrži duh nemačko-nemačkog sporazuma. Potrebo je da se za gradnju severa, ali i Kosova i Srbiju nadene dobre rešenje. Ne može to biti tako teško. Treba spusnuti sve na nivo problema grada, poput snabdevanja vodom, odvoza otpada, obrazovanja, kulture. Time bi se trebalo baviti, a da sada se razgovaralo samo o 'naslovima', a ne o detaljima. Govori se o nemačko-francuskom predlogu, a nije se razgovaralo o detaljima. Treba imati hrabrosti upustiti se u to".

Zašto EU ne ponudi članstvo kao "nagradu"?

"Članstvo u EU je teška stvar koja dugo traje. Nakon što se Ukrajini ponudilo članstvo, potrebo je da se u evropskim integracijama Balkana brže napreduje. Mislim da je to moguće time što bi se države Zapadnog Balkana korak po korak u približavanju EU, uključujuće u njene institucije EU, koja omogućava slobodan protok roba, ljudi, usluga. Uključenje u zajedničko tržište, nakon ispunjenih uslova, mnogo bi značilo zemljama na Balkanu. Gradnji Balkana mogli bi tako da uživaju u benefitima zajedničkog tržišta i uvere se u prenosi Unije. Ni to uključenje nije tako lako, ali je lakše provodivo od članstva, zbor straha od proširenja veta sa 27 na 30 ili više država. Zbog Mađarske koja ulazi veto u vezi sa različitim stvarima, članice poput Nemačke i Francuske kažu da ne žele da se proširenu to unese u EU".

Zašto li po vašem mišljenju Kurti ipak prihvati ZSO?

"Dogovoreni sporazumi moraju biti poštovani, pa taj princip mora da poštuije i Priština. Kurti može da kaže eventualno da ne želi ZSO na određen način, ali samo ispostavljanje ZSO ne može da odbije. Princip međunarodnog prava i pravnih država je da se potpisani sporazumi moraju poštovati i od budućih vlasta. Da tega nema se bilo međunarodnih odnosa".

Česte primedbe iz Prištine i pojedini zapadnih lobista su da bi ZSO bila nova Republika Srpska. Kako vi to posmatrate?

"To je posledica nerešene situacije, koja preduzima. U interesu srpske zajednice na Kosovu je da se smanje tenzije, da se stanje smiri i dođe do investicija. Ja sam za to da se napravi i zona slobodne trgovine između Kosova i Srbije. Naravno postoji etničko pitanje, ali je mnogo važnije ono ekonomsko. Samo kada se privreda razvija na Kosovu ima budućnost".

Kolike su po vama šanse da francusko-nemački predlog bude prihvacen?

"Želeo bih da vidim pozitivan signal iz Prištine za osnivanje ZSO, ali očekujem i izjavu spremljenosti Beograda da se ozbiljno pozavabi evropskim predlogom. Neće biti tako predsedniku Srbije da objasni da mora se prihvati predlog. Sigurno to nije lak zadatak. Zato je potrebno objasniti i informisati građane. Moraju se partneri, EU i SAD, Nemacka, i drugi pozvati kako bi javno objasnili da je činjenično stanje, da se neće doći do priznanja Kosova, osim kada Beograd bude na pristao. Veto Rusije podupire i srpsku politiku prema Kosovu. Zato je sada teško od Beograda tražiti da se potpuno i frontalno okrene protiv Moske. Uz to, potpuno okretanje od Rusije, da Beograd bi znalo da se odrice važnog stuba Rusije u UN. To je šakaljivo pitanje i to treba razumeti. Uostalom, mislim da je Srbija u mnogim oblastima već jasno signalizirala na kojoj je strani u ovom ratu".

Zašto EU ne ponudi članstvo kao "nagradu"?

"Članstvo u EU je teška stvar koja dugo traje. Nakon što se Ukrajini ponudilo članstvo, potrebo je da se u evropskim integracijama Balkana brže napreduje. Mislim da je to moguće time što bi se države Zapadnog Balkana korak po korak u približavanju EU, uključujuće u njene institucije EU, koja omogućava slobodan protok roba, ljudi, usluga. Uključenje u zajedničko tržište, nakon ispunjenih uslova, mnogo bi značilo zemljama na Balkanu. Gradnji Balkana mogli bi tako da uživaju u benefitima zajedničkog tržišta i uvere se u prenosi Unije. Ni to uključenje nije tako lako, ali je lakše provodivo od članstva, zbor straha od proširenja veta sa 27 na 30 ili više država. Zbog Mađarske koja ulazi veto u vezi sa različitim stvarima, članice poput Nemačke i Francuske kažu da ne žele da se proširenu to unese u EU".

Zašto li po vašem mišljenju Kurti ipak prihvati ZSO?

"Dogovoreni sporazumi moraju biti poštovani, pa taj princip mora da poštuije i Priština. Kurti može da kaže eventualno da ne želi ZSO na određen način, ali samo ispostavljanje ZSO ne može da odbije. Princip međunarodnog prava i pravnih država je da se potpisani sporazumi moraju poštovati i od budućih vlasta. Da tega nema se bilo međunarodnih odnosa".

Česte primedbe iz Prištine i pojedini zapadnih lobista su da bi ZSO bila nova Republika Srpska. Kako vi to posmatrate?

"To je posledica nerešene situacije, koja preduzima. U interesu srpske zajednice na Kosovu je da se smanje tenzije, da se stanje smiri i dođe do investicija. Ja sam za to da se napravi i zona slobodne trgovine između Kosova i Srbije. Naravno postoji etničko pitanje, ali je mnogo važnije ono ekonomsko. Samo kada se privreda razvija na Kosovu ima budućnost".

Kolike su po vama šanse da francusko-nemački predlog bude prihvacen?

"Želeo bih da vidim pozitivan signal iz Prištine za osnivanje ZSO, ali očekujem i izjavu spremljenosti Beograda da se ozbiljno pozavabi evropskim predlogom. Neće biti tako predsedniku Srbije da objasni da mora se prihvati predlog. Sigurno to nije lak zadatak. Zato je potrebno objasniti i informisati građane. Moraju se partneri, EU i SAD, Nemacka, i drugi pozvati kako bi javno objasnili da je činjenično stanje, da se neće doći do priznanja Kosova, osim kada Beograd bude na pristao. Veto Rusije podupire i srpsku politiku prema Kosovu. Zato je sada teško od Beograda tražiti da se potpuno i frontalno okrene protiv Moske. Uz to, potpuno okretanje od Rusije, da Beograd bi znalo da se odrice važnog stuba Rusije u UN. To je šakaljivo pitanje i to treba razumeti. Uostalom, mislim da je Srbija u mnogim oblastima već jasno signalizirala na kojoj je strani u ovom ratu".

Zašto li po vašem mišljenju Kurti ipak prihvati ZSO?

"Dogovoreni sporazumi moraju biti poštovani, pa taj princip mora da poštuije i Priština. Kurti može da kaže eventualno da ne želi ZSO na određen način, ali samo ispostavljanje ZSO ne može da odbije. Princip međunarodnog prava i pravnih država je da se potpisani sporazumi moraju poštovati i od budućih vlasta. Da tega nema se bilo međunarodnih odnosa".

Česte primedbe iz Prištine i pojedini zapadnih lobista su da bi ZSO bila nova Republika Srpska. Kako vi to posmatrate?

"To je posledica nerešene situacije, koja preduzima. U interesu srpske zajednice na Kosovu je da se smanje tenzije, da se stanje smiri i dođe do investicija. Ja sam za to da se napravi i zona slobodne trgovine između Kosova i Srbije. Naravno postoji etničko pitanje, ali je mnogo važnije ono ekonomsko. Samo kada se privreda razvija na Kosovu ima budućnost".

Kolike su po vama šanse da francusko-nemački predlog bude prihvacen?

"Želeo bih da vidim pozitivan signal iz Prištine za osnivanje ZSO, ali očekujem i izjavu spremljenosti Beograda da se ozbiljno pozavabi evropskim predlogom. Neće biti tako predsedniku Srbije da objasni da mora se prihvati predlog. Sigurno to nije lak zadatak. Zato je potrebno objasniti i informisati građane. Moraju se partneri, EU i SAD, Nemacka, i drugi pozvati kako bi javno objasnili da je činjenično stanje, da se neće doći do priznanja Kosova, osim kada Beograd bude na pristao. Veto Rusije podupire i srpsku politiku prema Kosovu. Zato je sada teško od Beograda tražiti da se potpuno i frontalno okrene protiv Moske. Uz to, potpuno okretanje od Rusije, da Beograd bi znalo da se odrice važnog stuba Rusije u UN. To je šakaljivo pitanje i to treba razumeti. Uostalom, mislim da je Srbija u mnogim oblastima već jasno signalizirala na kojoj je strani u ovom ratu".

Zašto li po vašem mišljenju Kurti ipak prihvati ZSO?

"Dogovoreni sporazumi moraju biti poštovani, pa taj princip mora da poštuije i Priština. Kurti može da kaže eventualno da ne želi ZSO na određen način, ali samo ispostavljanje ZSO ne može da odbije. Princip međunarodnog prava i pravnih država je da se potpisani sporazumi moraju poštovati i od budućih vlasta. Da tega nema se bilo međunarodnih odnosa".

Česte primedbe iz Prištine i pojedini zapadnih lobista su da bi ZSO bila nova Republika Srpska. Kako vi to posmatrate?

"To je posledica nerešene situacije, koja preduzima. U interesu srpske zajednice na Kosovu je da se smanje tenzije, da se stanje smiri i dođe do investicija. Ja sam za to da se napravi i zona slobodne trgovine između Kosova i Srbije. Naravno postoji etničko pitanje, ali je mnogo važnije ono ekonomsko. Samo kada se privreda razvija na Kosovu ima budućnost".